

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
 Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefranklanski pismen ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3112

Naša delegacijska zborovanja

Samo še štirje tedni nas ločijo od šeste banovinske skupščine naše sekcije. Opazujem že celo vrsto let delo naših delegatov ter moram odkrito priznati da odhajam od naših banovinskih skupščin vsako leto bolj razočaran. Kljub boljsemu spoznanju posameznikov se človek ne more ubraniti vtisu, da gre tu za neko specifično slovensko lastnost, čeprav sem sicer daleč od takega statičnega gledanja na osebe in stvari.

Kaj je prav za prav vzrok, da zapuščajo naša delegacijska zborovanja v duši tako težak občutek malodušja in pesimizma? Težak odgovor, a neobhodno potreben. Kratka analiza naših skupščin nam bo najbrže še najprej odgrnila zaveso, ki zastira kritičen pogled na našo organizacijsko delavnico.

Predvsem preseneča opazovalca na delegaciji dejstvo, da se k načelnim debatom o moralnih in finančnih poročilih sekcijskega vodstva navadno nihče ne oglašuje.

»Želi kdo besede k tajniškemu poročilu? — Nihče. — Če ne, preidemo k posameznim točkam poročila. Ta stereotipna ugotovitev se ponavlja od leta v leto. Zatornica se nato odpre in v zborovalnico se vlije šumeča reka osebnih razočaranj, predlogov, želja, pritožb, mnenj nasvetov, protestov itd. Kar se je predebatiralo lani in predlanskim ter se kdaj prej, nastopa zopet in zopet in to z zanosom originalne invencije. O stanarini v A. in kurivu v občini B. se vodi dolga »debata«, o absurdnosti dekretiranega izvenšolskega dela se z istim ogorčenjem ponavljajo isti plamteči argumenti kakor lani in predlanskim. Navaajo se zopet in zopet »novi« domisleki in mečajo v areno nasveti, ki so se že lani in še kdaj prej zavrgli kot neizvedljivi, reakcionarni ali kakorkoli nesmotni.

Vsa ta povodenj konča vsako leto — brez izjeme — z navdušenim sprejetjem kakih osemdeset do sto sklepov, ki tvorijo v svoji celoti posodo srčnih vzdihljajev porojenih od najrazličnejših peripetijah učiteljskega življenja v preteklem »poslovnem« letu.

Od teh sto vzdihov je gotovo 50% takih, ki so se prenesli kot neizrabljena »aktiva« iz prejšnjih poslovnih dob na nov račun. Kaj kaže ta kratka analiza, ki bi se dala izpopolniti v nedogled in za katero je bolje, da ostane po svojem »boljšem« delu neizpeljana?

Naša delegacija se duši v goščavi detajlov ter se vsled tega ne more povzpeti na distančno višavo, od koder bi ji šele bilo mogoče pregledati teren po njegovih bistvenih značilnostih. Taki detajli spadajo v vseh organizacijah med navadne tekoče posle ter sestavljajo »program« pisarn, ne pa delegacij. Naša upravna pisarna opravlja to delo leto in dan, poroča o svojih uspehih — pozitivnih in negativnih — bodisi posameznim članom, bodisi društvenim upravam ter navaaja razloge glede njihove rešitve. Ali naj vodstvo ponavlja vsa taka pojasnila in poročila, ki jih je čez leto razpošiljalo vsej masi članstva, še kakim šestdesetim delegatom koncem leta?

Zamislimo se samo — če je to sploh mogoče — v parlament, ki bi se sestajal zato, da bi poslušal poročila resornih ministrov o tekočih poslih preteklo upravne dobe!

Taka praksa pomenja predvsem trošenje sil za sto in sto malenkosti, pomenja nevarno atomizacijo organizacijskega življenja ter preprečuje neobhodno potrebno sintezo miselne koncentracije in borbenega hotenja. Načelo postaja taktika, bistvene smeri se koordinirajo postranski, izgublja jo na svoji plastični udarnosti in hrome udarno silo organizacije.

Najteža posledica takega delegacijskega razpravljanja pa je obžalovanja vredna resnica, da pušča vodstvo brez glavnih in najbistvenejših smernic za bodoče delo ter spreminja tako delegacijo in vodstvo v navaden urad za tekoče posle.

Kakor finančnega, prav tako in še bolj potrebuje vodstvo vsake resne organizacije moralnega proračuna, o katerem naj daje vsako leto članstvu na delegacijskem zborovanju točen obračun.

Potrebno nam je torej predvsem točno utemeljeno načelno stališče, ki s širjih gledišč presoja naš položaj in odriva od delegacijskega foruma vso filistrsko malenkostnost.

Edino načelna debata more strniti v bistvenih težah vsakoletno težnjo organiziranega članstva. Te teze tvorijo delovni program prihodnjega poslovnega leta, a to ne samo vodstva, temveč vseh organizacijskih zajednic in vseh posameznih članov. Na realizacijskih možnostih tako opredeljenega delovnega programa — in samo na teh — se lahko brez samoprevar ocenjuje udarna sila vsakršne organizacije. Uspehi kakor neuspehi postajajo tako ob retrospektivnem ocenjevanju najboljša vzgoja članstva in njihovega vodstva, ker pokažejo najzornije, kaj more organizacija več in tehnično kot protiutež »višjim si-

lam«. Ob takih načelnih debatah, kjer ne poroča samo vodstvo, marveč tudi delegacija, se doprinašajo po vsakoletnih izkušnjah realni prispevki k vestni analizi lastne moči ali nemoči ter se vrše brez vseh resentimentov pregrupacije sil na osnovi resničnega stanja.

Naša delegacija ne debatira več. Zato se tudi ne osredotočuje, niti idejno, niti aktivistično. Ona samo še poslušala pojasnila, predlaga pritožbe, utemeljuje svojih što želja in glasuje za to, da se te želje ovekovečijo v spomenicah, ki se nato arhivirajo na raznih odločilnih mestih poleg lanskim in predlanskim isto tolikih želja. In ker se zavleče »debata« o zamrznjenih stanarinah in drugih »načelnih« zadevah v nedogled, odglasuje po navadi tako reasumirajočo spomenico na vratih zborovalnice le še zadnja tretjina delegatov, ker sta morali prvi dve tretjini radi brezobzirnega železniškega urnika odhiteti še pred koncem zborovanja na kolodvor.

Rezultat zborovanja? Vodstvo sekcije je dobilo zopet »nov« program za svojo pisar-

njo. Po ogromni večini obstaja ta program iz sprejetih predlogov raznih sreskih društev, delegacija ga je samo potrdila, kaj malega dodala in kolidirajoče elemente izločila. O idejnih smernicah in borbeni taktiki — odhajajoča delegacija ni pustila za seboj skoraj nikakih sledov niti za vodstvo niti za članstvo. Doma bodo delegatje poročali, kar jim je v Ljubljani poročalo vodstvo. Resnično — zelo ekonomska ustanova!

Razmerje med delegacijo in vodstvom je postavljeno potemtakem na glavo. Delegacija se odreka svoji funkciji in prepušča idejno vodstvo organizacije upravnemu odboru. Zato sme po vseh zakonih logike vodstvo klicati delegacijo na odgovor in ne nasprotno.

Ali se more tu še govoriti o organizaciji, o občestvenem delu in o solidarnem hotenju?

Naš stanovski ponos, naša misija v narodu in po nas samih reklamirano kulturno pionirstvo zahtevajo tu temeljitega preusmerjenja.

L. G.

Zbor predsednikov v Rogaški Slatini

Polnoštevilna udeležba znak solidarnosti in popolne stanovske zavesti

V Rogaški Slatini, kjer je zborovalo v soboto 9 sreskih društev in je priredil istega dne tamkaj tudi Učiteljski pevski zbor koncert, je bilo v nedeljo 7. t. m. zborovanje predsednikov sreskih društev skupno z upravnim in nadzornim odborom. Udeležba na tem zborovanju je bila skoraj polnoštevilna, saj se je udeležilo 9 članov upravnega in 5 članov nadzornega odbora sekcije, a od 34 sreskih učiteljskih društev jih je bilo zastopano 32 po svojih predsedniških odnosu njihovih zastopnikov.

Seja predsednikov je predstavljala za ključek velikih učiteljskih prireditev v Rogaški Slatini in je bila zaradi predstoječe banovinske skupščine nujno potrebna.

Predsednik tov. Ivan Dimnik je takoj po otvoritvi zborovanja dal besedo tajniku tov. Metodu Kumlju, ki je podal zbranim zastopnikom sreskih društev zelo obirno poročilo o stanju vseh perečih stanovskih zadev pri sekciji JUU za dravsko banovino, kakor tudi o vseh vprašanjih, ki zadevajo celotno učiteljsko združenje. Iz njegovega poročila posnemamo sledeče

TAJNIKOVO POROČILO:

Največja in najvažnejša zahteva učiteljskega stanu, ki jo je skušala organizacija uveljaviti potom finanč. zakona in ki ji je posvečala v zadnjih letih vso pozornost, je modernizacija disciplinskih postopkov. Naša stalna zahteva vsa zadnja leta je bila, da se tudi za učiteljsko uveljavijo disciplinski predpisi uradniškega zakona in se tudi v tem pogledu učiteljsvo izenači z ostalimi strokami državnih nameštencev. S finančnim zakonom za l. 1936/37. je uveljavljen za učiteljsvo disciplinski postopek, ki velja za uradništvo notranje uprave. Pričakovati je, da bo stopel ta postopek v najkrajšem času v veljavo. Podal je popolno sliko predpisov tega disciplinskega postopka. Dasi ravno so ti disciplinski predpisi strožji od onih po zakonu o uradnikih, vendar značijo za nas, ki smo imeli doslej v tem pogledu položaj docela neurejen, korak naprej. Naše glavne zahteve: vpogled v ovadbo, razprava, možnost svobodnega zagovora, pravica do branilca in možnost pritožbe so v teh disciplinskih predpisih vsebovane.

Druga tudi važna zadeva, s katero smo uspešni v novem finančnem zakonu je ureditev vzdrževanja narodnih šol. Položaj je v tem pogledu postal leto za letom težji. Vse prizadevanje organizacije in ravno tako prosvetnih oblasti, da se bo vzdrževanje narodnih šol vršilo v takih mejah, da bi bili dani vsi pogoji za napredek učencev in za razvoj narodne šole kot najvažnejše prosvetne institucije, spričo težkega položaja, v katerem so se nahajali v finančnem pogledu naši krajevni šolski odbori, ni moglo roditi zaželjenega uspeha. V siromašnih krajih krajevni šolski odbori niso dobivali zadostnih sredstev, da bi mogli zadostiti svojim obvezam do šole. Trpela je zato šola, trpel je pouk, v težak in mučen položaj pa je prihajalo zaradi stanarini in kuriva tudi učiteljsvo. V tem pogledu je bil položaj v drugih banovinah še mnogo slabši in je moralo učiteljsvo iz lastnih sredstev kupovati celo najnujnejše potrebščine za šole, da se je pouk lahko vršil. V tem položaju je bilo jasno, da se more vršiti vzdrževanje narodnih šol zadovoljivo le tedaj, ako se prenese s krajevnih šolskih odborov na banovino. To je sedaj po prizadevanju našega združenja tudi zakonjeno v § 41. finančnega zakona za leto 1936/37.

VSEBINA:

Naša delegacijska zborovanja.
 Zbor predsednikov v Rogaški Slatini.
 Ekскурzija naših šolnikov na Češko-slovaško.

LISTEK: Film iz Rogaške Slatine.

Splošne vesti. — Listi o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

danji upravi. Sloga je domala izvedena v učiteljskem združenju, izvršeno je pomirjenje duhov in tudi v pogledu dviganja ugleda združenja in učiteljskega stanu se je mnogo storilo. Začeti je treba sedaj intenzivno programatično in konstruktivno delo za povzdigo učiteljskega štola in prosvete.

V to svrhu je treba posvetiti posebno pažnjo petim elementom dobre organizacije t. j. zdravi ideji vodilji, dvigu intelektualne in moralne kvalitete članstva, dobri razdelitvi dela, zadostnim materialnim sredstvom in dobri ekonomiji organizacije ter ekspeditivnemu administrativnemu poslovanju.

Idejna načela organizacije je treba postaviti vedno na temelj zastopanja najširših interesov naroda in države. Stanovsko edinstvo mora biti podlaga edinstvu ostalih slojev naroda in utrjevanje državne misli. Odločno moramo braniti svoje državljanske pravice in svobodo. Demokratizacija šole se mora zrealiti v zahtevi svobodnega razvoja deteta v šoli, svobode učitelja pri delu in v svobodji šolske organizacije. Sreska društva morajo na svojih zborovanjih in s svojimi akcijami poglobiti idejno temelje organizacije. Vse članstvo mora poznati idejno stremeljenje združenja ter mora stopiti iz svoje pasivnosti v aktivno stanje. Idejnemu poglobljanju morajo služiti tudi sreska društva in ves stanovski tisk.

Administrativno poslovanje organizacije je treba izpopolniti. Članstvo se mora posluževati redne poti pri svojih intervencijah. Tudi sreska društva bodo morala misliti na večji stik tajništva s članstvom.

Temeljni pogoj za izvedbo idejnih in ostalih stremeljenj organizacije so pa zadostna gospodarska sredstva in dobra ekonomija. Gospodarsko bazo združenja je treba postaviti na to osnovo, da bo organizacija lahko dobivala sredstva od stanovskih gospodarskih ustanov in ne samo iz članarine.

Zelo važna je tudi razdelitev dela in reforma, ki naj dovede do večje aktivnosti organizacije. Princip pravilne razdelitve dela, je osnovni princip, brez katerega ni mogoče misliti uspešno delo v veliki organizaciji. Vsak poedini član JUU mora predstavljati aktivno silo v našem združenju. Poedinci se morajo zavedati, da ni glavna svrha imeti samo korist od združenja, temveč, da je treba preko njega tudi nekaj žrtvovati za skupne cilje in ideale. Največji greh naše organizacije je, da ležijo vse breme dela na malem krogu poedincev, večina pa ostaja pasivna.

Od intelektualne in moralne kvalitete članstva so pa v največji meri odvisni uspehi organizacije. Le visoka intelektualna stopnja učiteljskega mu bo dala pravo mesto v družbi. Moralni temelji in stanovska zavest so one osnove, na katerih je mogoče izgraditi naše ideale. Brez zdravega intelektualnega napredka učiteljskega, brez močne stanovske zavesti in brez nespornе moralne kvalitete učiteljskega, ni pričakovati lepše bodočnosti.

Narodna osnovna šola.

Člani glavnega odbora so posvetili posebno pažnjo aktualnim problemom narodne šole. Iz poročil zastopnikov sekcije je bilo razvidno, da pride pri tem predvsem v poštev problem socialnega položaja šolske dece glede njenega zdravja, prehrane, preskrbe s potrebnimi šolskimi knjigami in ostalimi pripomočki. Svoje stališče je glavni odbor preciziral v tem pogledu v posebni točki komunikacije.

Narodni učitelj.

Največ trpi narodni učitelj pri svojem šolskem in izvenšolskem delu zaradi neurejenosti izvenšolskega dela. Zato bo združenje v bližnji bodočnosti posvetilo temu problemu največjo pažnjo in je tudi v komunikaciji začrtal glavni odbor temeljno smer, v kateri bo združenje reševalo to vprašanje. Državljanske pravice in dolžnosti učiteljskega so v mnogem omejevano in oškodovane po vplivih dnevnih politik. Za izboljšanje tega stanja bo združenje posvečalo posebno pozornost medsebojnemu odnosom in medsebojnemu spoštovanju učiteljskega, svobodi prepričanja, varovanju ugleda pri izvrševanju javnih funkcij in zakonitih odredb. Glavni odbor je ugotovil, da stvarno ne obstoje pri-

PRESEDNIKOVO POROČILO.

Takoj po dovršenem tajnikovem poročilu je podal predsednik tov. Ivan Dimnik poročilo o seji glavnega odbora, iz katerega je razvidna situacija v našem združenju.

Načelna smer JUU.

Na seji glavnega odbora je bilo posebno poudarjeno, da je izveden bližnji program, ki ga je odredila glavna skupščina 1934. leta se-

